

Mottagare
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Återrapportering av utredningsuppdrag om skolstrukturen i Hammarstrand och Bispgården

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att godkänna återrapporteringen av utredningsuppdraget och lägga det till handlingarna.
2. Kommunstyrelsen beslutar att föreslå Kommunfullmäktige att fatta ett inriktningsbeslut att gå vidare med utredningens föreslagna fortsatta arbete mot en strategisk långsiktig omorganisering av skolstrukturen i Hammarstrand och Bispgården.
3. Kommunstyrelsen beslutar att uppdra kommundirektören att göra en kostnadsberäkning för nybyggnationen av en gemensam skolenhet för F-9 i Hammarstrand.
4. Kommunstyrelsen beslutar att uppdra kommundirektören att i samarbete med fackförbunden att ta fram en plan för den inre organisationen på den nya föreslagna skolenheten med personalkostnadsberäkningar.

Sammanfattning av ärendet

Vid Kommunstyrelsens sammanträde 2022-11-01 beslutade man att uppdra kommundirektören att i dialog med kommunstyrelsens arbetsutskott ta fram underlag för vidare dialog kring framtida skolstruktur i Bispgården med utgång i skolutredningens förslag samt undersöka möjligheten att anpassa befintlig skolbyggnad. Vid Kommunstyrelsens arbetsutskotts sammanträde 2023-01-17 uppdrogs i tillägg att utredningen ska lägga särskilt fokus på Hammarstrand/Bispgården-området och att beslutsförslaget ska innehålla befolkningsprognoser.

Utredningens slutsatser är att utifrån alla barns rätt till en likvärdig utbildning, samt en trygg arbetsmiljö bör de tre skolenheterna i Hammarstrand och Bispgården samlokaliseras på en skolenhet i nya lokaler. Med hänsyn till de utmaningar som verksamheten står inför med sjunkande elevantal och negativ befolkningsprognos, undermåliga lokaler, svårighet att rekrytera behörig personal och Ragunda kommuns generella ekonomiska förutsättningar föreslås:

att planera för en sammanslagning av Järaskolan, Kulltaskolan och Anders Olof-skolan till en gemensam skolenhet för F-9, samt säkerställa ändamålsenliga lokaler för den nya skolan i Hammarstrand enligt utredningens förslag

Ärende

På uppdrag av Kommunstyrelsen och Kommunstyrelsens arbetsutskott har barn- och utbildningsavdelningen i samverkan med kommunledningsavdelningen utrett frågan om grundskolans struktur i Hammarstrand och Bispgården. I uppdraget ingick att ta fram förslag på framtida skolstruktur för beslut samt att göra en behovsanalys för grundskolan utifrån befolkningsprognoser.

Utredningen har analyserat nuvarande skolstruktur ur olika perspektiv för att ge en heltäckande bild av verksamheten. Utredningen tar utgångspunkt i följande perspektiv: verksamhetsperspektiv, ekonomiskt perspektiv, barnrättsperspektiv samt utvecklingsperspektiv.

Utredningen kommer fram till att grundskolorna i Hammarstrand och Bispgården står inför utmaningar som spänner över flera problemområden. Bristande resurser och organisatoriska utmaningar som följer av att vara tre skolenheter med varierat elevantal inom samma rektorsområde utgör hinder för verksamhetens kvalitet och effektivitet. Med bristande resurser avses både ekonomiska och lokalmässiga resurser, tillgång till behörig personal, samt utmaningar med kompetensförsörjning generellt.

Andra utmaningar för grundskolorna handlar om skillnader mellan de tre skolenheterna som har negativ inverkan på skolans likvärdighet inom kommunen. Exempelvis handlar det om skillnader i undervisningsform mellan skolorna samt att övergången till Anders Olof-skolan från Kulltaskolan och Järaskolan sker i olika årskurser.

Befolkningsprognoserna visar att antalet kommuninvånare förväntas fortsätta minska. Den negativa trenden syns på kort sikt och är ihållande även på längre sikt. Befolkningsprognoserna visar även att barn i skolålder förväntas minska över tid.

Utifrån beaktande av barnets bästa, en god och likvärdig utbildning för alla barn, samt en trygg skolmiljö, bedömer utredningen att nuvarande skolstruktur behöver ses över. Det föreligger stora utmaningar med nuvarande skolstruktur i området Hammarstrand-Bispgården, både ur ett ekonomiskt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Som framkommer av utredningen riskeras både skolpersonalens arbetsmiljö och undervisningens kvalitet i nuvarande organisation. Den sammanvägda nulägesbilden är att rådande skillnader mellan grundskolorna i kommunen inskränker på barnens rätt till en utbildning av hög kvalitet samt barnens rätt till likvärdig skolgång enligt Skollagen och Barnkonventionen.

Förslag på framtida skolstruktur

En gemensam enhet för F-9 (*i Hammarstrand*), byggd utifrån bästa förutsättningar, högstadiet för sig och låg- och mellanstadiet för sig. Därtill ska det också finnas lokaler för anpassad grundskola. I denna skolbyggnad/skolområde bör det finnas möjlighet att undervisa i samtliga ämnen. Förutom de teoretiska ämnena ska även undervisning kunna bedrivas i de praktisktestetiska ämnena inklusive idrott. I skolbyggnaden/skolområdet bör även finnas en aula samt lokaler för kulturskola. Dessa delar av byggnaden bör kunna användas efter skoltid för att dels främja fritidsaktiviteter till barn och ungdomar i kommunen dels större sammanträden, kulturella framträdanden och föreläsningar. Med fördel placeras biblioteket i nära anslutning till skolan.

Konsekvenser för barn

Konsekvenserna av att bibehålla nuvarande skolstruktur riskerar att gå ut över barnen och deras utbildning. Skolan har en avgörande roll i barns utveckling och framtidschanser i yrkeslivet. Kommunen har en skyldighet att ge barnen bästa förutsättningar för att nå kunskapsmålen i grundskolan, för att ge dem goda förutsättningar för fortsatta studier och förberedelse inför vuxenlivet. I en annan ekonomisk verklighet och ett annat kompetensförsörjningsläge hade nuvarande skolstruktur inte utgjort ett hinder för detta. Men i dagens kontext erfar utredningen att nuvarande skolstruktur missgynnar elevernas skolgång.

Förslaget om att bilda en gemensam skolenhet i Hammarstrand innebär att de tre nuvarande skolenheterna slås samman. Den största förändringen i förslaget avser barnen i Bispgården som i dagsläget går årskurs F-3 i Järåskolan. En konsekvens skulle därför bli att barnen får längre dagar och längre avstånd till skolan.

En sammanslagning av skolenheterna skulle medföra större och kanske fler klasser i varje årskurs. Större undervisningsgrupper kan innebära risker på så vis att det blir fler barn per lärare. Däremot kan det också ge eleverna bättre chanser att socialiseras i tidig ålder och att hitta vänner i och utanför klassrummet.

Det saknas nationella riktlinjer för vad ett önskvärt elevantal i en grundskoleklass är. På samma sätt som det finns risker med för stora klasser i skolan så finns det även risker med att ha för små klasser. Fördelar med små klasser kan vara att läraren har färre barn att rikta uppmärksamhet mot och därmed får möjlighet att bedriva undervisningen mer individanpassat. Det kan även underlätta för läraren att engagera hela elevgruppen samtidigt i undervisningen.

Samtidigt kan det också finnas ett antal tänkbara pedagogiska dilemman som kan uppkomma på en allt för liten skola och i små klasser. Om elevgruppen är mycket liten kan det vara negativt för möjligheten att stimulera utvecklande gruppdiskussioner i undervisningen. När kollektivet blir mycket litet kan det också försvåra för grupparbeten. Nackdelar med få elever i klassen kan även vara att

eleverna socialiseras mindre och riskerar att få svårare att integreras när de övergår till nästa skola.

Underlag för beslut

Kommunledningsavdelningens tjänsteskrivelse, 2023-09-25

Bilaga 1 – Utredning om skolstrukturen i Hammarstrand och Bispgården

Bilaga 2 – Skolutredning Newsec

Bilaga 3 – Remissyttrande från fackförbunden

Bilaga 4 – Lämnade synpunkter av medborgare

Beredande handläggare

Jenny Kriström

Kommundirektör

Kommunledningsavdelningen

Maria Renvall

Skolchef

Barn- och utbildningsavdelningen

Beslut skickas till

Jenny Kriström

Maria Renvall